

Konstrukcija, modeliranje i izrada korzeta

Maria Markić, univ. bacc. ing. des. text.
Dr.sc. **Jacqueline Domjanić**, dipl. ing.
Prof.dr.sc. **Darko Ujević**, dipl. ing.
Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet
Zavod za odjevnu tehnologiju
Zagreb, Hrvatska
e-mail: jacqueline.domjanic@ttf.hr
Prispjelo 10.7.2017.

UDK 687.2:611:572:685.3
Stručni rad

U ovom radu su prikazani konstrukcija i modeliranje korzeta. Pregled povijesnog razvoja otkriva važnost tog odjevnog predmeta u modnom odijevanju žene zapadnog svijeta tijekom gotovo četiri stotine godina. U tom su se vremenu izmjenjivali različiti oblici i modeli korzeta. Današnji mediji prikazuju korzet u obliku pješanog sata kao najzastupljeniji model koji se još koristi. Ovakvi modeli nošeni su u viktorijskom dobu i osnovna im je karakteristika bila naglašavanje uskog struka, a širenje dijela grudi i bokova. U eksperimentalnom dijelu prikupljene su glavne ili standardne mjere na temelju kojih su izračunate konstrukcijske mjere. Navedene mjere su bile osnova za konstrukciju temeljnog kroja ženske haljine. Za modeliranje korzeta korišten je temeljni kroj haljine. Na konstruiranom temeljnom kroju prednjeg i stražnjeg dijela haljine primijenjeni su postupci modeliranja u svrhu razvoja gotovog kroja, korzeta oko 1880 godine. Radi kontrole ispravnosti i kvalitetno izvedenog modeliranja odjevnog predmeta izrađen je probni model korzeta prema mjerama, čime je testirana uspješnost konstrukcije i modeliranja. Prilikom izrade probnog modela velika je pozornost posvećena izboru osnovnog i pomoćnog materijala te pribora, a posebno načinu izrade. Utvrđivanjem cjelokupnog materijala potrebnog za izradu modela u radu je dana cijena osnovnog i pomoćnog materijala te pribora potrebnog za izradu ženskog korzeta. Probni je model testiran i procijenjena je pristalost.

Ključne riječi: dizajn, antropometrija, figura pješanog sata, probni model korzeta

1. Uvod

Ljepota je kulturološko-varijabilni fenomen ovisan o individualnim sklonostima, ali i idealima ljepote određenog doba. Žene koriste odjeću kao medij kojim fizičko tijelo oblikuju u želji naglašavanja svoje ljepote. Odjeća kao vanjski sloj ima potencijal transformirati i manipulirati pojedinim dijelovima tijela, prikriva-

jući nedostatke i ističući prednosti. Iako se ljepota pripisuje idealima pojedinog doba, vidljivo je da se vitki struk pojavljuje kao konstanta u poimanju ljepote ženskog tijela [1]. Želja i potreba isticanja uskog struka dovela je do pojave najkontroverznijeg odjevnog predmeta u povijesti mode, poznati korzet. Riječ korzet potječe od starofrancuske riječi „cors“

umanjenice riječi za tijelo, a „corset“ je zapravo steznik, pojam koji se odnosi na donji odjevni predmet koji pojačanjima oblikuje tijelo naglašavajući struk i grudi, a ovisno o vremenu u kojem se nosio uključivao je i bokove [2]. Kroz gotovo četiri stoljeća korzet je bio sastavni dio modernog odijevanja žena zapadnog svijeta. Preteča korzetu javila su se u prvoj

polovici 16. stoljeća kada su aristokratske žene i djevojke, da bi održale pravilno držanje tijela fiksirale odjeću čvrstim dijelovima od drveta, riblje kosti, bjelokosti i čelika. Obrazac društvenog ponašanja bio je važan za članove aristokratske elite. Discipliniran način samopredstavljanja reflektirao je i socijalni položaj u društvu. Tako je npr. u viktorijanskom dobu bila moderna figura pješčanog sata, a tanji struk značio je i viši socijalni status. Žene su odjećom oblikovale tijelo, podstavljale poprsje i bokove, sužavale struk, i počele su nositi visoke pete da bi izgledale više spram muškarca. Stoga ne čudi činjenica da je pojam korzeta uz statusni simbol vezan i uz žensku senzualnost, žensku erotsku ljepotu zbog naglašavanja ženskih oblina [3-5].

Zbog zahtjevnog načina izrade korzeta polovicom 17. stoljeća došlo je do izdvajanja zanimanja izrade korzeta franc. „*Corseterie*“ od zanimanja krojača. U to su vrijeme samo muškarci izrađivali korzete jer je ženama bilo zabranjeno izrađivati korzete na temelju naloga koji je 1675. godine izdan u Francuskoj. Tek sto godina kasnije, 1776. žene su ponovno počele izrađivati korzete. Sve do 19. stoljeća korzeti su izrađivani ručno. 1830. godine izumljen je prvi stroj na kojem je bilo moguće izraditi cijeli korzet iz jednog dijela. Taj način izrade bio je istisnut izumom šivaćih strojeva kada je započela industrijska proizvodnja. Tehnička dostignuća i razvoj novih materijala pridonijeli su zadržavanju korzeta kao donjeg odjevnog predmeta sve do 1960. godine kada ga emancipacija uspijeva istisnuti iz ženskog modnog svijeta. Od tada su se korzeti pojavljivali uglavnom u kazališnim predstavama, u operama i sl. Pojavljivanje korzeta na modnim revijama francuske visoke mode doprinijelo je ponovnom nošenju korzeta [6].

Zadatak rada je izraditi ženski korzet prema predlošku iz viktorijanskog doba (oko 1880. godine). Za izradu

kroja izabranog modela korzeta konstruiran je temeljni kraj ženske haljine bez uobičajenih dodataka za udobnost nošenja. Temeljni je kraj konstruiran na osnovi glavnih tjelesnih mjera koji su utvrđene mjerenjem na tijelu ispitanice. Postupcima modeliranja koji podrazumijevaju premještanje ušitaka, određivanje novih razdjelnih šavova i sl. razvijen je kraj prema skici i opisu modela.

Radi kontrole ispravnosti i kvalitetno izvedenog modeliranja odjevnog predmeta izrađen je probni model korzeta koji je isproban na ispitanici čije tjelesne mjere odgovaraju veličini odjevnog predmeta. Prilikom izrade probnog modela velika je pozornost posvećena izboru osnovnog i pomoćnog materijala te pribora. Utvrđivanjem cjelokupnog materijala potrebnog za izradu modela u radu je dana procjena nabavne cijene potrebne za izradu ženskog korzeta.

2. Eksperimentalni dio

U eksperimentalnom dijelu rada utvrđene su i izračunate mjere potrebne za konstrukciju temeljnog kroja haljine, nakon čega se pristupilo konstrukciji temeljnog kroja u mjerilu 1:1. Na konstruiranom temeljnom kroju prednjeg i stražnjeg dijela primjenjuju se postupci modeliranja u svrhu razvoja gotovog kroja. Prednji

dio korzeta izrađen je od četiri dijela, a stražnji dio iz tri dijela. Na prednjoj je sredini izvedeno kopčanje metalnim zatvaračima engl. *busk*, dok se na stražnjoj sredini nalazi ukupno trideset metalnih ušica kroz koje se provlači vrpca za vezanje. Razdjelni šavovi pojačani su metalnim i plastičnim žicama. Razdjelni šavovi ukrašeni su dekorativnom čipkom i trakom u drugoj boji od osnovne tkanine, a bočni šav ukrašen je kosom trakom također u drugoj boji. Gornji rub i porub također su ukrašeni čipkom. Izrađeni probni model vizualno otkriva kvalitetu konstrukcije i modeliranje modela korzeta jer samo kraj dobro prilagođen tijelu i adekvatna udobnost pri nošenju osigurava estetiku i funkcionalnost proizvoda.

2.1. Izračunavanje mjera za konstrukciju temeljnog kroja haljine

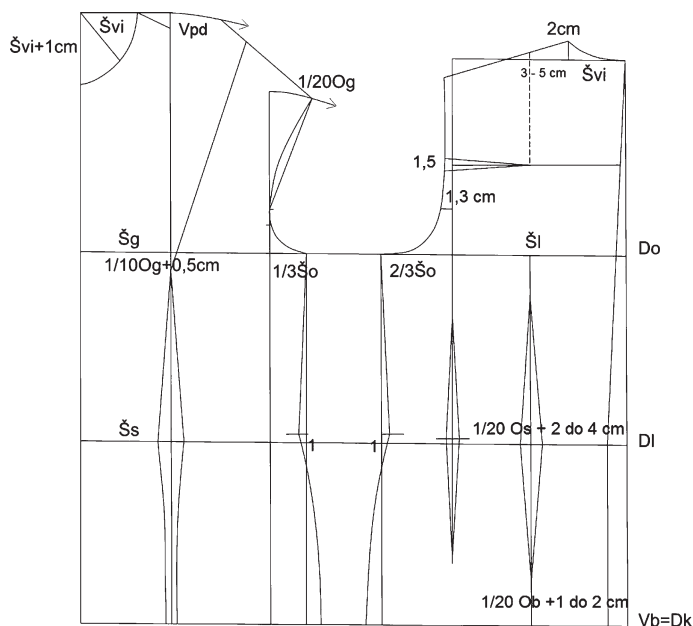
Za konstrukciju temeljnog kroja haljine potrebne su glavne ili standardne mjere, a njihove vrijednosti odn. proporcionalni odnosi koriste se za izračunavanje pomoćnih ili konstrukcijskih mjera. U tab.1 prikazane su glavne i konstrukcijske mjere na osnovi kojih je konstruiran temeljni kraj haljine bez uobičajenih dodataka za udobnost nošenja. Radi racionalizacije konstrukcije, temeljni kraj

Tab.1 Mjere potrebne za konstrukciju temeljnog kroja ženske haljine

Glavne tjelesne mjere			
Tv	Tjelesna visina		= 165,9 cm
Og	Opseg grudi		= 92,5 cm
Os	Opseg struka		= 76,1 cm
Ob	Opseg bokova		= 112,7 cm
Konstrukcijske mjere			
Do	Dubina orukavlja	$1/10 Og + 10,5 \text{ cm}$	= 20,8 cm
DI	Duljina leđa	$1/4 Tv - 1 \text{ cm}$	= 40,5 cm
Vb Dk	Dubina bokova = Duljina kroja	$3/8 Tv$	= 62,2 cm
Švi	Širina vratnog izreza	$1/20 Og + 2 \text{ cm}$	= 6,7 cm
Vp	Visina prednjeg dijela	$DI + 1/20 Og - 0,5 \text{ cm}$	= 44,6 cm
Šl	Širina leđa	$1/8 Og + 5,5 \text{ cm}$	= 17,5 cm
Šo	Širina orukavlja	$1/8 Og - 1,5 \text{ cm}$	= 11,6 cm
Šg	Širina grudi	$1/4 Og - 4 \text{ cm}$	= 20,6 cm
Šs	Širina struka	$1/4 Os - 1 \text{ cm}$	= 18,0 cm

haljine konstruiran je samo do visine bokova, čime je mjera visine bokova (V_b) uzeta kao mjera duljine kroja (D_k).

Iz formula po kojima se izračunavaju konstrukcijske mjere može se zaključiti da se temelje na opsegu grudi. Zbroj dobivenih vrijednosti širine leđa, širine orukavlja i širine grudi odgovara iznosu polovice opsega grudi. S obzirom da je uloga korzeta oblikovanje tijela, uobičajeni dodaci za udobnost nošenja nisu dodani na proporcionalne mjere. Radi racionalizacije konstrukcije, temeljni kroj haljine konstruiran je samo do visine bokova čime je mjera visine bokova (V_b) uzeta kao mjera duljine kroja (D_k) [7, 8].



Sl.1 Konstrukcija temeljnog kroja haljine [7, 8]

2.2. Konstrukcija temeljnog kroja haljine

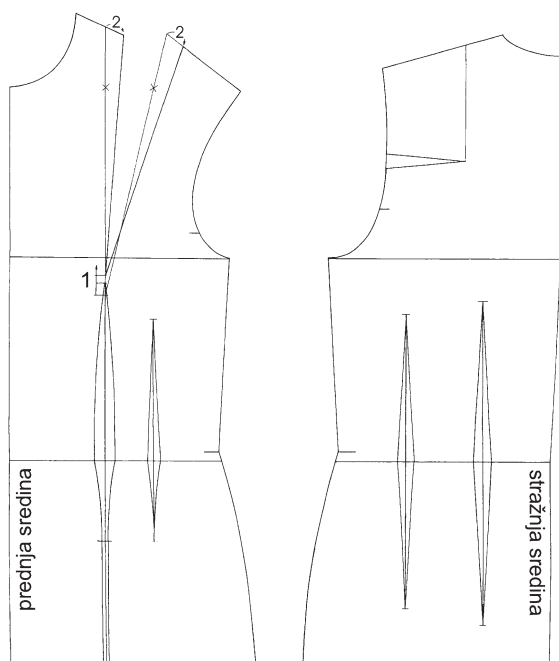
Konstrukcija prednjeg i stražnjeg dijela temeljnog kroja haljine osnova je za razvoj modela ženskog korzeta, a prikazana je na sl.1. Prednji i stražnji dio temeljnog kroja sadrže po 2 ušitka.

2.3. Priprema temeljnog kroja za modeliranje korzeta

Prsni ušitak prednjeg dijela premješten je u dijelu ramena za 2 cm udesno kako je prikazano na sl.2. Visina grudi nalazi se 2 cm ispod linije grudi i za 1 cm se odvaja od ušitka [9, 10].

2.4. Modeliranje prednjeg i stražnjeg dijela modela korzeta

Modeliranje prednjeg dijela korzeta prikazano je na sl.3a, a modeliranje stražnjeg dijela na sl.3b. Modeliranje prednjeg i stražnjeg dijela započinje ucrtavanjem gornjeg i donjeg ruba modela. Na prednjem dijelu linija prednje sredine pomiče se za 0,5 cm udesno, a na bočnom dijelu mjeri se 0,7 cm ulijevo čime temeljni kroj u prsnom dijelu postaje uži. Iznos prednjeg ušitka uvećan za 1 cm premjesti se prema sl.3a, nakon čega se premješta i drugi ušitak. Potrebno je ucrtati



Sl.2 Priprema temeljnog kroja haljine za modeliranje korzeta [9, 10]

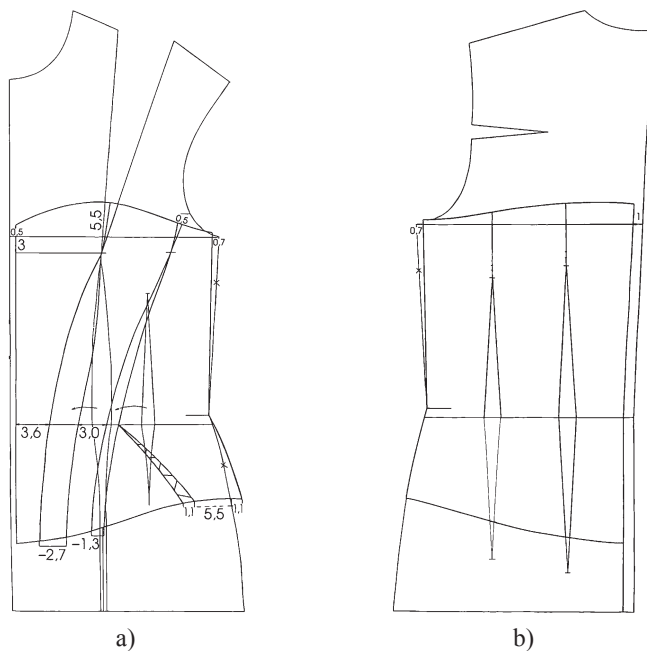
željenu poziciju bočnog umetka na prednjem dijelu i iznos od 1.1 cm premjestiti na bočni šav. Na stražnjem dijelu linija stražnje sredine pomiče se za 1 cm ulijevo zbog vezica na tom dijelu, a na bočnom dijelu, isto kao i na prednjem dijelu, mjeri se 0,7 cm udesno (sl.3b) [9, 10].

Nakon modeliranja potrebno je prekontrolirati vrijednosti opsega grudi i opsega struka, pri čemu iznos opse-

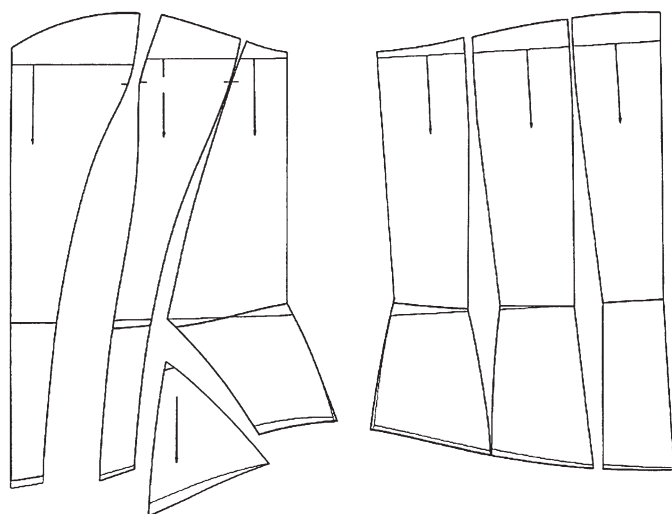
ga grudi mora odgovarati iznosu izmjenenog opsega grudi, dok je iznos opsega struka u pravilu do 2 cm manji od izmjenenog iznosa opsega struka [9, 10].

2.5. Dodavanje šavova na krojne dijelove modela korzeta

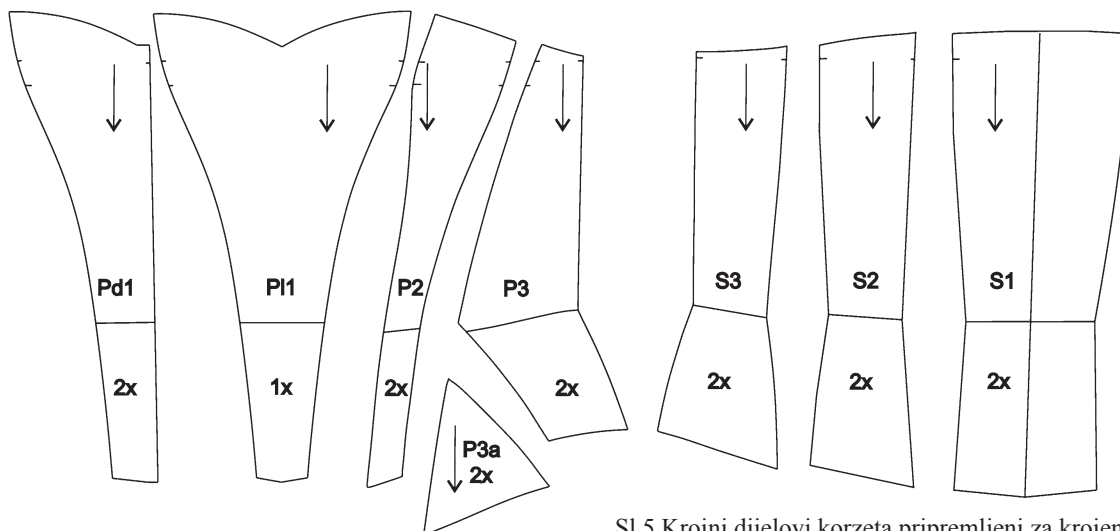
Konstruirani i modelirani krojni dijelovi ženskog korzeta ne sadrže šavne dodatke. Na sl.4 prikani su krojni di-



S1.3 Modeliranje prednjeg i stražnjeg dijela modela korzeta [9, 10]



S1.4 Krojni dijelovi korzeta na koje je potrebno dodati šavne dodatke [9, 10]



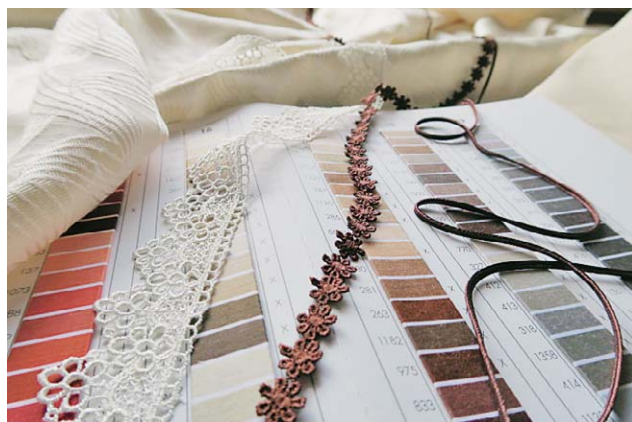
S1.5 Krojni dijelovi korzeta pripremljeni za krojenje [9, 10]

jelovi korzeta na koje je potrebno dodati šavne dodatke, označiti ureze i smjer osnove prije izrade probnog modela.

Svi šavovi na krojne dijelove dodani su u širini od 1,6 cm, osim šava prednje sredine desnog prednjeg dijela zbog izrade prednjeg kopčanja čija je širina 2 cm. Lijevi prednji dio ne sadrži šavni dodatak jer je prednja sredina ujedno i pregeb materijala. Šavni dodaci na gornjem rubu kao i porub dodaju se u iznosu od 1 cm. Gotovi krojni dijelovi osnovne tkanine pripremljeni za krojenje prikazani su na sl.5.

2.6. Konstrukcija krojeva podstave

Podstavom se prikrivaju šavovi sastavljanja te se unutarnjem dijelu modela daje uredan izgled. Temelj za konstrukciju krojeva podstave služe krojni dijelovi osnovne tkanine korzeta, pri čemu su konture krojnih dijelova podstave zadržane konture krojnih dijelova osnovne tkanine, osim šavnog dodatka prsnog dijela. Uobičajeno je da se za podstavu izabire tkanina od umjetne vlakana, kao imitacija svile (viskozna, bakarna acetatna, triacetatna), taft ili atlas veza. U ovom radu izabran je pamučni materijal kako bi se dodatno učvrstila osnovna tkanina. Isti je materijal korišten za izradu kose vrpce u koju se ulažu metalni i plastični pojačivači.



Sl.6 Karta boja za šivači konac
[Vlastiti izvor]



Sl.7 Potrebni materijal i pribor za izradu probnog modela
ženskog korzeta

2.7. Konstrukcija krojeva međupodstave

Za međupodstavu izabran je ljepljivi netkani tekstil koji je smješten između osnovne tkanine i podstave. Kao osnova za konstrukciju krojeva međupodstave služe krojni dijelovi osnovne tkanine korzeta, međutim krojni dijelovi međupodstave manji su od krojnih dijelova osnovne tkanine za 2 do 5 mm. Međupodstavom su lijepljeni svi krojni dijelovi ženskog korzeta čime se povećava njihova čvrstoća i stabilnost [7, 8].

3. Izrada probnog modela ženskog korzeta

Da bi gotov proizvod zadovoljio krajnjeg potrošača u psihološkom i funkcionalnom aspektu potrebno je niz koraka od razrade ideje, dizajna, izbora osnovnog i pomoćnog materijala te pribora, odabira tehnike i tehnologije proizvodnje, izrade tehničke dokumentacije, izrade probnog modela od istog ili sličnog materijala, testiranje izrađenog modela, detekcija nedostataka i grešaka te ispravljanja istih te na kraju izrada željenog odjevnog predmeta.

Prilikom izrade probnog modela velika je pozornost posvećena izboru osnovnog, pomoćnog materijala i pribora jer predstavlja isti materijal kojim će se u finalnom koraku i izraditi model ženskog korzeta. Na sl.6 vidljiva je karta boja šivaćeg konca

po kojem je izabrana adekvatna nijansa boje.

Na sl.7 prikazan je potreban pribor za izradu probnog modela, a u tab.2 dan je popis, karakteristike, potrebna količina i nabavna cijena.

Kao osnovna tkanina za izradu probnog modela korzeta korištena je žakarska tkanina od svile, za podstavu pamučna tkanina u panama vezu, a za međupodstavu je korišten netkani tekstil, tab.2.

Pripremljeni krojni dijelovi koji sadrže oznaku modela, vrstu materijala koja se kroje, smjer osnove i ureze ulaze u postupak preradbe poluproizvoda kojim nastaje gotov probni model. Nakon iskrojavanja, ljepljiva se međupodstava parnim glačalom lijepila na naličje osnovnog i pomoćnog materijala u cilju povećanja postojanosti oblika. Krojni dijelovi korzeta spajani su pomoću šivaćih strojeva i uporabom šivaćeg konca zbog postizanja čvrstih šivanih šavova. Za spajanje krojnih dijelova korišten je univerzalni šivaći stroj koji šiva dvostrukim zrnčanim ubodom tipa 301, a za našivanje ukrasne i čipkaste vrpce na lice korzeta korišten je specijalni šivaći cik-cak stroj koji šiva dvostrukim zrnčanim ubodom tipa 304. Dvoigleni specijalni šivaći stroj korišten je za našivanje crijevaste vrpce na naličje korzeta, a specijalni šivaći stroj za obamitanje koji šiva obamitnim lančanim ubodom tipa 504 korišten je za obrublivanje stražnjeg

krojnog dijela. Specijalni šivaći stroj za izradu prekrivnog uboda korišten je za izradu gornjeg ruba i poruba korzeta. U tehnološkom procesu šivanja korzeta koristile su se različite izvedbe pritisnih nožica i pomoćnih naprava kojima se olakšala i ubrzala izrada šavova te povećala kvaliteta izrade.



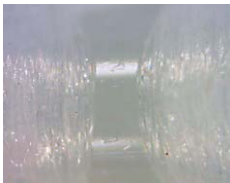

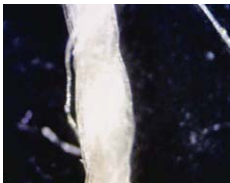

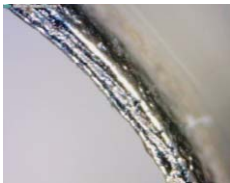

Na sl.8a prikazana je uska pritisna nožica širine 2 mm pomoću koje je našivena tanka ukrasna vrpca na prednji i stražnji dio korzeta. Specijalni šivaći stroj sa cik-cak ubodom tijekom tvorbe cik-cak uboda pomiče iglenjaču lijevo-desno te stoga na stroju mora biti pritisna nožica koja omogućuje složena gibanja iglenjače, sl.8b. Sl.8c prikazuje pritisnu nožicu korištenu za izradu prednje sredine korzeta (kopčanja), pri čemu rub pritisne nožice dodiruje rub za kopčanje metalnim zatvaračima, a tvorba šivaćeg šava vrši se uz sam rub što pridonosi čvrstoći prednjeg kopčanja. Sastavni dio korzeta predstavljaju metalna i plastična pojačanja koja se umeću u prošivene kanale širine 1,2 cm sa svake strane šivanog šava. Da bi se osigurala ravnomjerna širina šava na pritisnu nožicu univerzalnog šivaćeg stroja postavljen je graničnik koji je olakšao vođenje materijala na određenom razmaku od šivaćeg šava, sl.8d [11, 12].

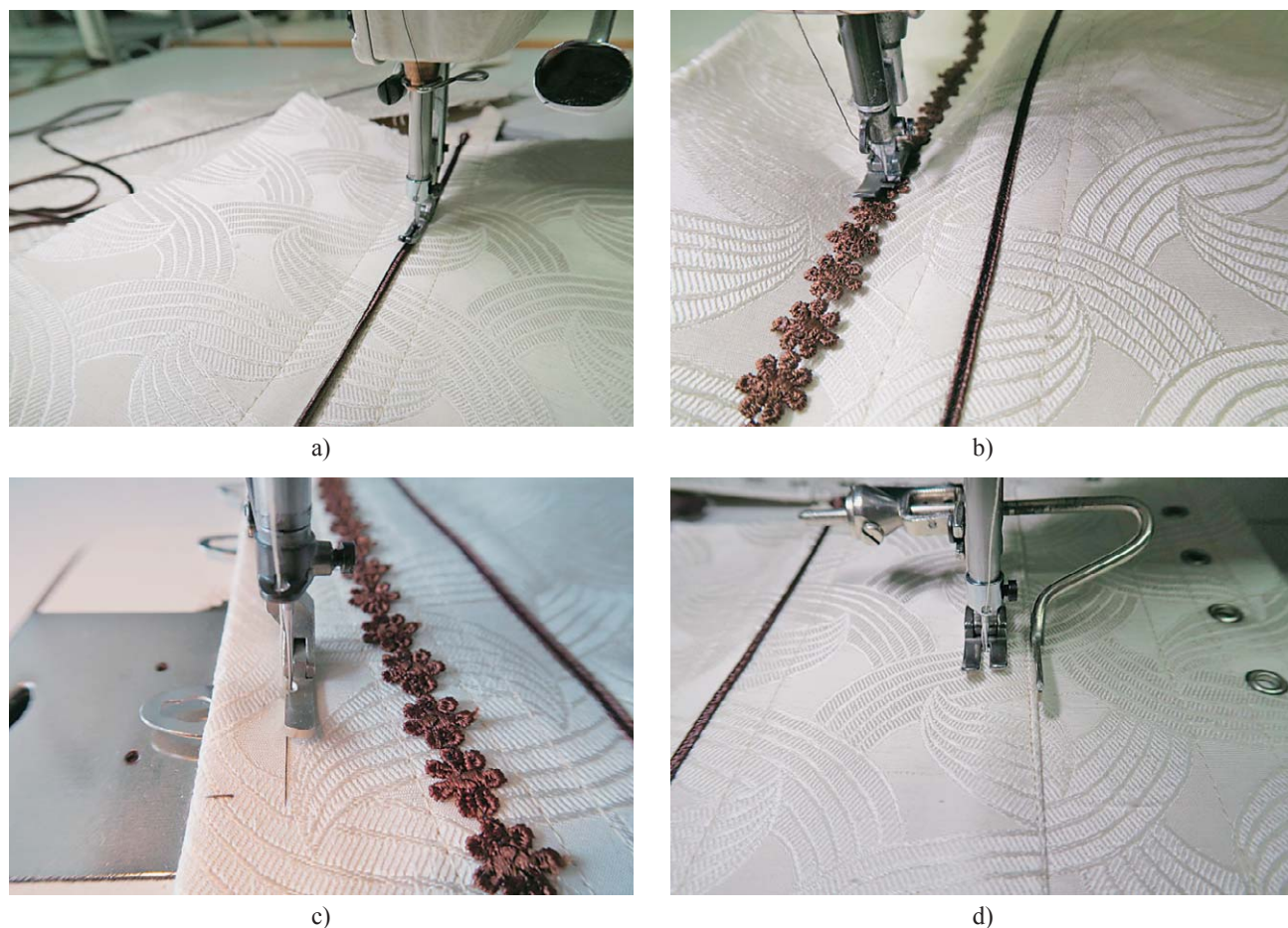
Gornji i donji porub izrađeni su na specijalnom šivaćem stroju s tračnim obrubljiivačem.

Tab.2 Materijal i pribor potreban za izradu probnog modela ženskog korzeta

Rbr.	Materijal	Izgled	Količina	Cijena (HRK)
1.	Osnovna tkanina Sirovinski sastav 100% Svila		Širina: 1,4 m Duljina: 0,85 m	79,99/m
2.	Podstava Sirovinski sastav 100% Pamuk		Širina: 1,4 m Duljina: 1,0 m	60,0/m
3.	Ljepljiva međupodstava		Širina: 1,4 m Duljina: 0,85 m	17,0/m
4.	Kosa pamučna vrpca Sirovinski sastav 100% Pamuk		Širina: 20 mm Duljina: 2,0 m	3,30/m
5.	Crijeva vrpca Sirovinski sastav 100% PA		Širina: 10 mm Duljina: 0,4 m	2,00 /m
6.	Ukrasna vrpca Sirovinski sastav 100% PES		Širina: 13 mm Duljina: 0,9 m	5,00/m
7.	Ukrasna vrpca Sirovinski sastav 100% PES		Širina: 3 mm Duljina: 2,0 m	2,00/m
8.	Čipkasta vrpca Sirovinski sastav 100% PES		Širina: 3,5 cm Duljina: 1,0 m	10,0/m

Tab.2 Nastavak

Rbr.	Materijal	Izgled	Količina	Cijena (HRK)
9.	Čipkasta vrpca Sirovinski sastav 100% PES		Širina: 11 mm Duljina: 1,0 m	4,00/m
10.	Prednje kopčanje (engl. busk)		Širina: 10 mm Duljina: 36 cm	56,00/kom
11.	Plastični pojačivači		Širina: 11 mm Duljina: 320 cm	16,00/m
12.	Metalni pojačivači		Širina: 7 mm Duljina: 360 cm (10 kom)	3,50/kom
13.	Konac za šivanje 1		Sirovinski sastav: PES Finoća 40 tex	9,00/kom
14.	Konac za šivanje 2		Sirovinski sastav: PES Finoća 40 tex	9,00/kom
15.	Metalne rupice (u paru– muške/ženske)		Vanjska širina: 10 mm Visina: 5 mm	0,10/kom
16.	Vrpca za vezanje		Širina: 3 mm Duljina: 3 m	3,00/m



Sl.8 Pritisne nožice i pomoćna naprava pri izradi probnog modela ženskog korzeta [Vlastiti izvor]



Sl.9 Izrađen korzet [Vlastiti izvor]

Prilikom konstrukcije i modeliranja kroja ravnomjerno su određene pozicije ušice na stražnjem dijelu korze-

ta. Prema označenim pozicijama, ušice se izrađuju na specijalnom stroju gdje se prvo pomoću nastavaka za bušenje naprave rupice u materijalu, potom se promijene nastavci za izradu ušica a na korzetu ostaju ušice kroz koje se provlači traka za vezanje. Na sl.9 prikazan je izrađeni probni model korzeta.

4. Zaključak

Izrada korzeta zahtijeva znatne tehničke vještine i poznavanje anatomije tijela za oblikovanje korzeta dobre pristalosti. Prve korzete napravili su muškarci zbog njihove složene i sofisticirane izrade, dok je ženama čak bilo zabranjeno izrađivanje korzeta. U današnje vrijeme ručno radene korzete izrađuju muškarci i žene posebnog francuskog naziva corsetier (muškarac) i corsetière (žene).

U uvodnom dijelu rada dan je pregled razvoja korzeta kroz gotovo četiri sto-

tine godina, u kojem se otkriva važnost odjevnog predmeta u modnom odijevanju žene zapadnog svijeta.

U eksperimentalnom dijelu redizajniran je model korzeta tzv. pješčanog sata nošen u viktorskom dobu čije su karakteristike naglašen uzak struk, a širi dijelovi grudi i bokova. Definirane su mjere potrebne za izradu temeljnog kroja ženske haljine, nakon čega se pristupilo konstrukciji navedenog kroja. Radi racionalizacije rada, duljina temeljnog kroja sezala je samo do linije bokova. Na konstruiranom temeljnom kroju prednjeg i stražnjeg dijela haljine primijenjeni se postupci modeliranja u svrhu razvoja gotovog kroja. Radi kontrole ispravnosti i kvalitete izvedenog modeliranja odjevnog predmeta realiziran je probni model korzeta, isproban na ispitanici čije tjelesne mjere odgovaraju veličini odjevnog predmeta. Prilikom izrade probnog modela velika je pozornost po-

svećena izboru osnovnog i pomoćnog materijala te pribora. Za izradu probnog modela utrošeno je: 0,85 m osnovne tkanine, 1,0 m podstave, 0,85 m obostrano ljepljive međupodstave, 2,0 m kose trake, 0,4 m crijevaste vrpce, 2,9 m različite ukrasne vrpce, 1,0 m široke čipke i 1,0 m uske čipke, 1 komad prednjeg metalnog kopčanja, 3,2 m plastičnih pojačivača, 3,6 m metalnih pojačivača, 3 komada šivaćeg konca bež boje i 1 kom šivaćeg konca smeđe boje, 30 komada gornjih, 30 komada donjih metalnih rupica i 3,0 m vrpce za vezanje na stražnjem dijelu ukupne vrijednosti od 365,55 kn. Za izradu probnog modela korišteni su: univerzalni šivaći stroj, specijalni šivaći cik-cak stroj, dvoigleni specijalni šivaći stroj i specijalni šivaći stroj za obamitanje. U tehnološkom procesu šivanja korzeta korištene su različite izvedbe pritisnih nožica i pomoćnih naprava kojima se olakšala i ubrzala izrada šavova te povećala kvaliteta izrade.

Poznavanje antropometrije, konstrukcije, postupaka modeliranja, ponašanja osnovnog i pomoćnog materijala tijekom izrade, tehnike spajanja materijala i pripadajuće opreme, pribora za izradu korzeta, neophodni su za izradu korzeta dobre pristalosti.

Literatura:

- [1] Barbe J.: *Figur in Form: Geschichte des Korsetts*. Göttingen : René Tschirre, 2012., 16-38
- [2] Wikipedija. Korzet. [Mrežno] 1. 5 2016. [Citirano: 1. 7. 2017.] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Korzet>
- [3] Steele V.: *The Corset, A Cultural History*. Connecticut: Yale University Press (2011) 1-34
- [4] Waugh N.: *Corsets and Crinolines*, Routledge Theatre Arts Books, 2004., 37-146
- [5] Ujević, D., Hortig, S. i Domjanić, J.: Donje rublje – od luksuznog do funkcionalnog odjevnog predmeta. [aut. knjige] Ujević D. i dr. Konstrukcija i modno odijevanje s

osvrtnom na suvremenu maloprodaju. Zagreb : Sveučilište u Zagrebu (2018.) 96-128

- [6] Sievi B.: *Das Korsett*. Damen-Rundschau, München : Rundschau-Verlag, 2015., 14-17
- [7] Ujević D, D. Rogale, M. Hrastinski: *Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće*. Čakovec : Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu (1999.) 19-115
- [8] Müller & Sohn, M.: *Schnittkonstruktionen für Kleider und Blusen*. München : Rundschau-Verlag, (2005) 3-20
- [9] Müller & Sohn, M.: *Historische Schnitte*. München : Rundschau-Verlag, (2005) 69-71
- [10] Markić M.: *Konstrukcija i modeliranje korzeta*, Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet, materijali za završni rad
- [11] Rogale D i sur.: *Procesi proizvodnje odjeće*, Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb (2011) 6.1-6.40
- [12] Eberle H.: *Fachwissen Bekleidung*. Haan-Gruiten: Europa-Lehrmittel, (2013) 156-182

SUMMARY**Design, Modeling and Fabrication of Corsets***M. Markić, J. Domjanić, D. Ujević*

This paper describes the design and modeling of corsets. An overview of historical development shows the importance of this clothing item in women's fashion of the western world for nearly four hundred years. During that time, different shapes and models of corset were designed. Today's media show the corset in the shape of an hourglass as the most common model that is still in use. This kind of models was worn in the Victorian era and their basic feature was the emphasis on the narrow waist and the widening of the breasts and hips. The experimental part included gathering major or standard measurements on the basis of which auxiliary measurements were calculated. The above measurements formed the basis for designing the basic shape of a women's dress. The basic dress pattern was used for modeling a corset. On the constructed basic pattern of the front and back part of a dress modeling procedures were applied for the purpose of developing the finished pattern of a corset dating from around 1880. For the purpose of controlling the correctness and the quality of modeling the garment, a test model of corset was made according to measurements, testing the success of designing and modeling. During creating a test model, great attention was paid to the choice of basic and auxiliary materials, accessories and manufacturing method. By determining the entire material needed to create a model the paper specifies the price of the basic and auxiliary materials and accessories needed to make a woman's corset. The test model was tested and corset fit was assessed.

Key words: design, anthropometry, hourglass figure, test model of corset, evaluation

University of Zagreb, Faculty of Textile Technology

Zagreb, Croatia

e-mail: jacqueline.domjanic@ttf.hr

Received July 10, 2017

Design, Modellierung und Anfertigung von Korsetts

Dieser Artikel beschreibt die Konstruktion und Modellierung von Korsetts. Ein Überblick über die historische Entwicklung zeigt die Bedeutung dieses Kleidungsstückes in der westlichen Damenmode seit fast vier hundert Jahren. Während dieser Zeit wurden unterschiedliche Formen und Modelle des Korsetts entwickelt. Die heutigen Medien zeigen das Korsett in Form einer Sanduhr als das am häufigsten verwendete Modell, das immer noch benutzt wird. Solche Modelle wurden im Viktorianischen Zeitalter getragen, und ihre grundlegende Eigenschaft war die Betonung der schmalen Taille und die Erweiterung der Brüste und Hüften. Im experimentellen Teil wurden Haupt- oder Standardmaße gesammelt, auf deren Grundlage die Hilfsmaße berechnet wurden. Die oben genannten Maße bildeten die Grundlage für die Konstruktion des Grundschnitts des Damenkleids. Der Grundschnitt des Damenkleids diente zur Modellierung des Korsetts. Auf dem konstruierten Grundschnitt des Vorder- und Rückenteils eines Kleides wurden Modellierungsverfahren angewandt, um den fertigen Korsettschnitt aus der Zeit um 1880 zu entwickeln. Um die Korrektheit und die Qualität der Modellierung des Kleidungsstückes zu kontrollieren, wurde ein Testmodell des Korsetts gemäß den Massen hergestellt, wobei der Erfolg des Designs und der Modellierung getestet wurde. Bei der Erstellung eines Testmodells wurde großer Wert auf die Auswahl von Grund- und Hilfsstoffen, Zubehör und Fertigungsverfahren gelegt. Durch die Bestimmung des gesamten Materials, das benötigt wird um ein Modell zu erstellen, gibt der Artikel den Preis der Grund- und Hilfsmaterialien und des Zubehörs an, die benötigt werden, um ein Frauenkorsett herzustellen. Das Testmodell wurde getestet und die Passform eingeschätzt.